

עין משפט
נר מצוה

ג:

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

מסורת הש"ס

(א) (כס"ח: משומד).
(ב) (נדה פ"א: ג) (ולקמן).
(ג) (א"ר: ד) (קדושין פ"ה: ב"ק).
(ד) (סנהדרין פ"ה: מ"ה).
(ה) (ש"ס: י"דע"ג: ו) (כס"ח:).
(ו) (ש"ס: י"דע"ג: ו) (כס"ח:).
(ז) (ש"ס: י"דע"ג: ו) (כס"ח:).
(ח) (ש"ס: י"דע"ג: ו) (כס"ח:).
(ט) (ש"ס: י"דע"ג: ו) (כס"ח:).

שיטה מקובצת

(א) דסברא דרוב מצוין
אצל שחיטה מומחין הן:
(ב) משום דקשיא להו
ובלן:

נמללם סכינו יפה מוסר. והיינו דיעבד דמתניתין: חוץ מחס"ו לא דליכא קלקולא דמחנה שחיטה דרסה בהו. ודוקא אורכ למאכזבן אצל להכעיס שוחט אפילו בלא אחרים רואין אחרים: ליבדקיה שפא. למה לי אחרים רואין: מאי הוי. הא לא דקדקו הסכין: מומחין. ויודעין הלכות שחיטה: ואע"פ שאין מומחין. שלא שחטו לפנינו ג' פעמים לראות אם יש בהם כח שאין מתעלפין בשחיטה שיבאו לידי שהיה או אין יודעין לאמן את ידיהם לכן: כד"ל. דמשיב מומחין: שידעין לו. אלו המוסרים לו בזה לשון מדרין בן וצדקוהו שידע הלכות שחיטה: דאפי' ידעבד ויודעין הלכות שחיטה לא דתמיד הם מוחזקים לקלקל שאין בהם דעת: מוחזקים. שראינו ששחטו כמה פעמים יפה ולא קלקלו: ואע"פ שאין מומחין. דלא ידעין בהו שידעין לומר הלכות שחיטה אם לא: נסעלף. לשון עייפות ומלישות הלכ שאין יכול לראות מכת חרב וסכין אפילו בבהמה כמו מתעלפנה בהמלות (ועומם ח): אבי ורבא ורבא אפי' לא מצי למרואי לעיל וכולן דמתניתין: אדרבה הכס עיקר. ולא איבעי דלא להאוי הכס: ודקאמר אידי דתנא כו': לאו כדקדק דמו. ואין חייב לומר בהו ופשיטא דשוחטין עמלים לכתלה: מומחין סן. הלכך לא בעי למיבדקיה: כי קושיא. דלמנהיגה מהמלת עובד כוכבים בזהממו: ואפי' לא אמר כדכא. דיליף מהשומר את החנות דיואל ונכנס לכתלה: הכס לא נגע. והוא עובד כוכבים ציין בשעה שהוא פורש ממנו: ככא. בזהממו וזו ציד הכותי מונה כהקף עין וסוהא לו דורס הלכך לא סמיכין דיואל ונכנס: לא סבירא ליה הא דרבה. דלאמר דיהא ישראל מומר' שחט לכתלה בבדיקת סכין: אלא רבה. כיון דלאמר ישראל מומר מותר לכתלה בבדיקת סכין: אמאי לא אמר כשעטפיה. אמאי לא אוקמיה מתניתין בישראל מומר ולכתלה דקמי צדק צדק סכין ודיעבד דקמי צדק דק דלדוקמה רב אשי בזה שמעיה דרבה: לרבריו דאביי. דלא ס"ל הא דרבה ואוקמה כותי ואוקי לכתלה בישראל עומד על גביו ואוקי דיעבד דיואל ונכנס ואמר ליה רבא לדיק דלא סבירא לך במומר ומוקמת ליה הכי אפילו דיואל ונכנס מאי לאוקמי לכתלה ודיעבד אוקי בזה ומלאו שחט: מוסר'. לכתלה: דקוריא

מומחין לא ר"רוב מצוין אצל שחיטה מומחין הן להך לישנא דאמר מוחזקין אין שאין מוחזקין לא ה"לעלופי לא חיישין רבא לא אמר כאביי כי קשייהא אביי לא אמר כרבה התם לא נגע הכא נגע רב אשי לא אמר כתריויהו קסבר כותים גרי אריות הן אביי לא אמר כרב אשי לא סבירא ליה הא דרבה אלא רבא מאי טעמא לא אמר כשמעתיא לדבריו דאביי קאמר וליה לא סבירא ליה: תנו רבנן שחיטה כותי מותרת במה דברים אמורים כשישראל עומד על גביו אבל בא ומצאו ששחט חותך כותי ונותן לו אכלו מותר לאכול משחיטתו ואם לאו אסור לאכול משחיטתו כיוצא בו מצא בידו דקוריא

מאי טעמא לא אמר כשמעתיא. תימה דהא קמי מתניתין מרי הכל שוחטין ומפרש רבא לקמן (דף ח). חדא לאחיי כותי וחדא לאחיי ישראל מומר אלמא מוקי חדא כשמעתיא וי"ל דהכי פריך דקמיימא איבעי ליה לאוקומי כשמעתיא:

דקוריא

בורק סכין ונותן לו. ולא חיישין שמא ישהה וידרוס דלא שניק הימיה ואכל אסורא ואפילו לא יאכל ממנה דחייש אלפני עור לא תמן מכשול אפי' אין אחר עומד על גביו ולא יואל ונכנס אצל כותי יש לו דין אחר דלי ישראל יואל ונכנס לא בעי בדיקת סכין דמרתם דלא מצינו בשום מקום גבי כותי שהיה צריך בדיקת סכין ואי אין ישראל יואל ונכנס אפי' צדק סכין לא מהני דחיישין שמא שהה ושמא דרס דלא חייש אלפני עור לא תמן מכשול ותימה דלמאי לא מהני נמי במומר יואל ונכנס כמו בכותי דקאמר בסמוך אי דלימא לסקין כי אחרים רואין אותו מאי הוי וי"ל דישאל מומר לא מירתת דלין סכור שידקו הסכין אחריו לפי שהוא מחזק עצמו כישאל לכל דבריו ואין להקשות דלמאי צריך לכתלה לבדוק הסכין במומר ולהיות יואל ונכנס גבי כותי יימנו לשחט לכתלה ואחרי כן יבדוק הסכין או לכותי יתן מית כשר וי"ל דחיישין דלמא משמלי ואכל כמו שפירש ר"ת גבי חרש שחט וקטן דלין מוסרים ליה מולין לכתלה: ואם שחט בורקין אותו. ואע"ג דליכא ברייתא לקמן (דף יג). אדרבה רוב מצוין אצל שחיטה מומחין הן גבי מלא מרגנול שחיטה הא מייית תנאי בזה הכי אע"ג דהס דמי לה: דליתיה קמן דבבדיקת. תימה דמשמע הא איתא קמן ולא ידע אין שחיטתו כשרה אע"ג דאחרים רואין אותו דשחט שפיר וקמן בפירקין (דף יג). גבי הא דלאמר רב נחמן ראה אחד ששחט אס ראהו מתחלה ועד סוף מותר לאכול משחיטתו ואם לאו אסור פריך אי ידע דלא גמיר פשיטא: אע"פ שאין מומחין. פירוש דלא ידעין אי גמיר אי לא גמיר דאי ידעין ציה דלא גמיר אפי' דיעבד שחיטתו פסולה כדאמר רב יהודה לקמן (דף ט). כל טבח שאינו ידע הלכות שחיטה כו':

חולין שנעשו על טהרת קדש דאז בכדש דמו. האי טעמא הוה מצי למימר נמי לנשנא קמא: רוב מצוין אצל שחיטה מומחין הן. ושוחטין אף לכתלה אצל אין לפרש דיעבד הוה דהוה שחיטתו כשרה אע"פ שאין אחרים רואין אותו ולא מצי לאוקומי מתניתין כתי משום דקשיא בלן וכולן דהא לאביי ורבא ורב אשי לא מיתוקס נמי וכולן אלא אחרש שחט וקטן: ושחיטתן פסולה כמו

של עובד כוכבים (מוחזקת מה שחט וזכא אהא אכל כלומר אותו שהוא צד וציה לאפקי עובד כוכבים ואוכל נבלות להכעיס ואע"ג דלאמר כסוף פ"ב דיעבד (דף מד): אחד גרי אריות ואחד גרי תולמות כולס גרים גמורים היינו כשמתגיר לגמרי מפחד אריות אצל כותים לא נתגירו לגמרי כדמכיס במלכס (ב ח) את ה' היו ידאים ואת אלהיהם היו עובדים ומאן דלאמר גרי אמת הן קסבר דשון נתגירו לגמרי:

מאי טעמא לא אמר כשמעתיא. תימה דהא קמי מתניתין מרי הכל שוחטין ומפרש רבא לקמן (דף ח). חדא לאחיי כותי וחדא לאחיי ישראל מומר אלמא מוקי חדא כשמעתיא וי"ל דהכי פריך דקמיימא איבעי ליה לאוקומי כשמעתיא:

יא א מ"י פיד מלכות
שחיטה הלכה יד סנה
עשן פו מוש"ע יוד פ"ב
ספ"ק:
ב (מ"י) שם הלכה ג (י):
יב ג מ"י פירא מלכות
אלות העומדות הלכה
ט:

יג ד ה מ"י פיד מלכות
(שחיטה הלכה ז (ח)
סנה עשן פו מוש"ע יוד
פ"ב ספ"ק ז:

רבינו גרשום

הכל מומחין שוחטין שידעין הלכות שחיטה אפי' שאין מוחזקין שאין בקיאים עינין: דליתיה קמן דליבדיקת. כלומר לפרק אס אחרים רואין אותן בשחט שוחטין שאמרו דשפיר שחטי אובלין משחיטתן ואם לאו אין אובלין: ולא נתעלף. לשון עיוף ואיכא דאמר ולא נתעלף. לשון ריחוק: בחולין גוף לא איצטריכא ליה. כלומר לא איצטריכא ליה למימנו דשחט יטל לשחט בחולין מ"ט חולין שחט על טהרת הקדש לאו כקדש דמו דלא כליי פלגא אובלין תולין כהנה: רבא לא אמר כאביי כי קשיא. כלומר דקשיא ליה לאביי: התם אמר כרבה. התם נגע כלומר הא דקאשת לי יוצא ונכנס לכתלה (לא) והא הפניה כתי בהנה דמותר אפילו ישראל יוצא ונכנס (מותר) לכתלה פשוט. דהתם בחנה לא נגע הכרי אבל הכא נגע דכותי עצמו שחט ולשכין יוצא ונכנס לכתלה לא: רב אשי לא אמר כתריויהו קסבר כותים גרי אריות הן לא סבירא ליה לרב אשי שחט יוכל לשחט לפיכך לא סבירא ליה לאביי ולדרבא דמוקמי הכל שוחטין ככותי: אביי לא אמר כרב אשי. לא סבירא ליה וארבה דמותר אכל נבילות לחיאבן יוכל לשחט דכתי דאובל נבילות הוא לא קפיד אשחיה: אלא רבא מ"ט לא אמר כשמעתיא. כלומר רבא אדמוקי הכל שוחטין ככותי: אמאי לא מוקי בישראל מומר כשמעתיא: לדבריו דאביי קאמר כלומר לדברי מקמיין הכל שוחטין בישראל מומר לאכול נבילות אלא לדידך דמוקמת ליה בכותי וישראל עומד על גביו פסית לאוקמא למתניתין הכל שוחטין ככותי ואפי' יוצא ונכנס:

